

DAWIED - דָּוִד

de veelzijdige koning

INFOBLAD

De jongen met zijn opvallende rode krullenbos begon zijn carrière als een eenvoudige schaapherder. Al op jonge leeftijd werd hij door de profeet Sjemoeel aangewezen als opvolger van koning Sjael. Hij stond bekend als veelzijdig en inspirerend. Behalve harpist, componist, zanger en dichter was hij ook een vechtjas die voor niets of niemand bang was, zelfs al stond er een echte reus tegenover hem. Maak kennis met Dawied, de achterachterkleinzoon van Roeth en de bekendste koning van Jisraeel.

Herder

Ze zaten met zijn allen in de schaduw van een boom, de jonge herders uit Beet Lechem. Terwijl ze goed opletten of er geen schapen wegliepen of een roofdier hun kudden bedreigde, luisterden ze naar een roodharige jongen, die op zijn *kinor*, een soort draagbare harp, speelde en een lied zong dat hij zelf had geschreven. Beneden langs de weg liep een oudere, waardige man. 'Is dat niet Sjemoeel, de *navie*' (profeet)? vroeg een van de herders. 'Ongelofelijk wat die man allemaal doet, en dat op zijn leeftijd. Ook al hebben we nu een koning, hij reist nog steeds stad en land af om te bemiddelen bij ruzies en problemen op te lossen'. 'Het is maar goed ook dat hij dat doet', antwoordde een jongen met lichtblauwe ogen. 'Mijn neef werkt in het paleis en hij vertelde me dat het helemaal niet goed gaat met koning Sjaael. Sinds de laatste oorlog tegen Amalek heeft hij last van paniekaanvallen. Hij schijnt overal vijanden te zien. Zelfs zijn beste vrienden vertrouwt hij niet meer'.

Schutter

Even was het stil. Toen zei een van de herders: 'Zien jullie die dikke vijg daar aan die tak links onderaan? Laten we doen wie als eerste het steeltje kan raken'. Hij had het nog niet gezegd of de vrucht viel met een plof naar beneden. Toen hij achterom keek, zag hij dat de harpspeler zijn muziekinstrument had verruild voor een katapult. Hij sloeg zijn arm om de jongen heen. 'Jij kunt niet alleen het mooiste spelen en zingen van ons allemaal, je kunt ook nog het beste steentjes schieten', zei hij bewonderend. 'Dawied! Meteen naar huis komen!' klonk het uit de verte. De rode krullenbol keek op. 'Daar heb je je broer Avinadav, zei de jongen met de lichte ogen. 'Dawied, mijn vriend, wat heb je nou weer uitgespookt? Ga gauw naar hem toe, wij letten op je schapen. '

Koning

Onderweg naar huis hoorde Dawied van zijn broer wat er gebeurd was. 'De *navie* is in Beet Lechem en hij nodigde iedereen uit voor een feestmaaltijd. Wij gingen natuurlijk ook. We moesten een voor een bij hem komen, maar steeds zei hij: 'nee, die is het niet'. Het leek wel alsof hij wist dat wij thuis met acht jongens zijn, want hij vroeg of er misschien nog een zoon was. Toen we vertelden dat jij de schapen aan het hoeden was, moest ik je meteen gaan halen'. 'Ik zou niet weten waarom de *navie* juist naar mij op zoek is', zei Dawied. 'Laten we maar gauw naar hem toe gaan'. Zodra hij Dawied zag, riep Sjemoeel: 'Ja, deze is het!' Meteen zelfde hij de verbaasde Dawied met olie. 'Jij zult Sjaael opvolgen als koning over Jisraeel', sprak hij plechtig. De verblufte familie besloot om dit onverwachte nieuws voorlopig nog maar even geheim te houden.

Harpist

Intussen ging het hoe langer hoe slechter met Sjaael. Steeds vaker kreeg hij last van depressies en paniekaanvallen. Zijn dienaren wilden graag iets voor hem doen. 'Zullen we iemand vragen om muziek voor u te spelen?' stelden ze voor. Dan voelt u zich vast een stuk beter'. Sjaael vond het een goed idee. Een van de bedienden zei: 'Ik weet wel iemand die dat kan. Mijn neef vertelde me over een jonge herder, die zo mooi zingt en die heel goed harp kan spelen. Het is een van de zonen van Jisjaj uit Beet Lechem'. Meteen werd Dawied gehaald om naar het paleis te komen. Door zijn harpspel voelde Sjaael zich weer een stuk beter. Sinds die tijd kwam Dawied regelmatig bij Sjaael om voor hem te spelen en te zingen.

Held

Op een dag zei de vader van Dawied: 'Hier heb je wat lekkere verse broden. Breng die naar je broers in het leger. Ze vechten al dagen onder aanvoering van Avneer tegen de Filistijnen en zullen vast wel hongerig zijn'. Toen bij zijn broers aankwam hoorde hij een bulderende stem vanuit het Filistijnse legerkamp. 'Wie durft er te vechten tegen Goliat? Niemand hè? Is dat nou het dappere leger van koning Sjaael? Hahaha.'

Zonder na te denken schreeuwde Dawied zo hard als hij kon: 'Hé lafbek, kom maar op als je durft!' Het werd muistil. Daarna hoorde je alleen het zware gedreun van de voetstappen van Goliat. Hij was reusachtig groot, droeg een harnas en had een enorm zwaard in zijn hand. Dreigend kwam hij op Dawied af, maar die was niet bang. Hij pakte zijn katapult en mikte een steentje tegen het voorhoofd van de reus. Raak! Goliat had alles verwacht, behalve dit. Door het zware harnas kon hij zich niet goed bewegen en verloor hij zijn evenwicht. Met een enorme plof viel hij languit op de grond. Dawied sprong op hem af, greep het zwaard en maakte de reus een kopje kleiner. De Filistijnen schrokken ontzettend toen ze zagen Goliat gedood was, en dan nog wel door zo'n kleine jongen. In paniek vluchtten ze alle kanten op. Het Joodse leger had deze keer de strijd gewonnen, maar niet dankzij Sjael. Door zijn ziekte werd de koning steeds argwanender en ging zelfs Dawied als een van zijn vijanden zien. Maar ondanks dat trouwde Dawied met Michal, een dochter van Sjael.

Vriend

Jonathan, een zoon van Sjael, was de beste vriend van Dawied. Toen hij zijn vader tijdens een paniekaanval hoorde schreeuwen dat hij Dawied wilde doden, verdedigde hij zijn vriend net zolang totdat Sjael weer rustig werd. Jonathan besloot wel om Dawied te waarschuwen. 'Morgenavond is er een feestmaaltijd in het paleis vanwege *Rosj Chodesj*', zei hij. 'Jij wordt daar ook verwacht. Maar je kunt beter niet gaan. Mijn vader is de laatste tijd vaak onberekenbaar en wil je dan misschien in zijn paniek iets aandoen. Verstop je in morgenavond in het veld waar we oefenen met boogschieten, dan zal ik je laten weten of je kunt komen, of dat het verstandiger is om weg te blijven'. De volgende avond was Dawied in het veld. Al gauw kwam zijn vriend er aan, samen met een bediende. Jonathan schoot een pijl af en zei hardop tegen de jongen: kijk, de pijl is heel, heel ver weg. Ga hem maar gauw ophalen'. Dawied begreep dat hij moest zorgen zover mogelijk uit de buurt van Sjael te zijn.

Vluchteling

Dawied vluchtte naar de stad Nov, waar de *koheen gadol* Avimelech woonde. Hij vroeg hem om eten en een zwaard of een speer. Achimelech gaf hem een paar broden en vertelde dat hij zelf geen wapens bezat. 'Maar we bewaren hier wel het zwaard van Goliat, waarmee je hem hebt verslagen'. Gewapend met dit zwaard vertrok Dawied uit Nov. Hij verborg zich in de woestijn of in grotten en spelonken in de bergen, zodat Sjael hem niet kon vinden. Ook Iesjbosjet, een zoon van Sjael, zat Dawied achterna omdat hij zelf koning wilde worden.

Op een keer kreeg Sjael hem bijna te pakken. Gelukkig kon Dawied zich nog net op tijd verstoppen in een spelonk. Tot zijn grote schrik zag hij dat Sjael de spelonk binnen komen. Dawied dacht dat hij er gloeiend bij was. Maar Sjael zag hem niet eens. In een hoek ging hij op zijn hurken zitten en deed in alle rust zijn behoefte. Dawied sloop zachtjes dichterbij en sneed heel voorzichtig een stuk stof van de mantel van Sjael. Die merkte niets en ging toen hij klaar was weer naar buiten. Dawied liep hem achterna en zei: 'Majesteit! Ziet u deze lap stof? Die heb ik zo even uit uw mantel gesneden, als bewijs dat ik niets kwaads in de zin heb. Want ik had u gemakkelijk met dit enorme zwaard kunnen doden, maar dat heb ik niet gedaan. Dus waarom achtervolgt u me toch steeds? Ik heb u toch nooit iets misdaan?' Met tranen in zijn ogen keek Sjael hem aan en zei: 'Je bent een beter mens dan ik, Dawied. Je hebt me goed behandeld, terwijl ik jou wilde doden. En ik weet dat jij na mij koning over Jisraeel zult worden. Beloof me, dat je mijn kinderen dan geen kwaad zult doen'. Nadat Dawied dit plechtig beloofd had, vertrok Sjael. Maar als hij weer een paniek-aanval kreeg, wantrouwde hij alles en iedereen en riep dat hij Dawied wilde doden.

Dichter

Toen de Filistijnen weer aanvielen, trok Sjael er met zijn leger op uit. In de bergen van Gilboa, in het noorden van het land, kwam het tot een veldslag. Het leger van koning Sjael leed een verpletterende nederlaag. De overgebleven soldaten vluchtten in paniek. Behalve Sjael, die doorging met vechten. Totdat hij merkte dat hij helemaal omsingeld was door Filistijnse boogschutters. Sjael gaf zich niet over, maar trok zijn zwaard en doodde zichzelf. Dawied hoorde het droevige bericht van een boodschapper. 'Tijdens een gevecht tegen de Filistijnen zijn veel slachtoffers gevallen. Koning Sjael is dood en ook zijn zoon, Jonathan'. Dawied was heel verdrietig. Hij pakte zijn harp. Het werd een heel droevig lied: 'De helden zijn dood', zong hij. 'Verslagen liggen ze in het veld, Sjael en Jonathan. Ze waren sneller dan arenden en sterk als leeuwen. Maar nu zijn ze er niet meer. O Jonathan, hoe kan ik zonder jou leven? Je was mijn allerbeste vriend en ik hield van niemand zoveel als van jou. Jonathan, mijn vriend Jonathan, is dood'. Kort daarna werd Dawied koning over het hele Joodse volk. Al gauw had iedereen veel vertrouwen in hem. Als Dawied een overwinning behaald had, dan maakte hij een lied om Hakadosj Baroech Hoe te bedanken. In moeilijke tijden schreef hij, dat hij ondanks alles bleef vertrouwen op Hakadosj Baroech Hoe. Dawied was een van de grootste dichters van het Joodse volk. Je kunt zijn gedichten vinden in het boek *Tehillem*.

Danser

Nadat Dawied de Filistijnen en alle overige vijanden had verslagen, brak er een tijd van grote voorspoed aan. Hij maakte Jeroesjalajiem tot hoofdstad van zijn rijk en liet er een mooi paleis bouwen. Hij besloot om de aron met de *loechot haberiet*, de stenen platen, naar Jeroesjalajiem over te laten brengen. Dawied voerde zelf de feestelijke optocht aan en ging springend en dansend van vreugde voor de aron uit, begeleid door muzikanten met trompetten, harpen en trommels. Michal vond dat maar niks.

Architect

'Ik woon in een prachtig paleis', zei Dawied tegen Nathan, die Sjemoeel had opgevolgd als navie. 'Maar de ark staat in een tent. Ik wil voor Hakadosj Baroech Hoe een *beet mikdasj* (tempel) bouwen, nog veel mooier en kostbaarder dan mijn eigen paleis. De volgende nacht kreeg Nathan een visioen. 'Zeg tegen Dawied dat hij niet degene is die het beet hamikdasj zal bouwen omdat het een plaats van vrede zal zijn. Dawied is een man van oorlog, die veel strijd heeft gevoerd. Maar de zoon die hem opvolgt, zal nooit hoeven te vechten. Hij is degene die het beet hamikdasj zal bouwen'. Dawied begreep de woorden van de navie. Hij dacht vaak na over hoe het beet hamikdasj eruit zou moeten zien en liet ontwerptekeningen maken. Ook verzamelde hij kostbaarheden, zodat de bouw van het beet hamikdasj meteen na zijn dood zou kunnen beginnen.

Vader

Op een keer zag Dawied een heel mooie vrouw. Ze heette Batsjeva en was getrouwd met Oeria, die in het leger diende. Dawied gaf zijn bevelhebber een opdracht. 'Als jullie gaan vechten, zorg er dan voor dat Oeria helemaal vooraan staat'. In het volgende gevecht sneuvelde Oeria. Kort na de dood van haar man kwam Batsjeva in het paleis wonen. Veel mensen waren boos om wat hun koning had gedaan, maar durfden niets te zeggen. Maar Nathan wel. Dawied kreeg erge spijt. 'Ik had dit nooit mogen doen', sprak hij. 'Ik heb een misdaad begaan en een onschuldig man gedood. Dit had nooit mogen gebeuren'. Dawied huilde en weigerde dagenlang om te eten. Hij smeekte Hakadosj Baroech Hoe om hem te vergeven. Nathan ging naar hem toe en zei: 'Hakadosj Baroech Hoe heeft gezien dat je oprecht berouw hebt en Hij heeft je vergeven'. Dawied en Batsjeva kregen samen een zoon, die ze Sjelomo noemde. De betekenis van zijn naam heeft met sjalom te maken. Hij zou later zijn vader later opvolgen als koning en het beet hamikdasj bouwen.